

Organizatorzy

ZAMEK

„ZAMEK” Sp. z o.o., ul. Kościuszki 66
42-440 Ogrodzieniec
tel./fax 032 67 32 220
032 67 32 991
www.zamek-ogrodzieniec.pl
biuro@zamek-ogrodzieniec.pl

Urząd Miasta i Gminy
Ogrodzieniec

Święto Gminy Ogrodzieniec

22-23 sierpnia, 2008

PROGRAM IMPREZY

piątek 22 sierpnia
skwer przy Placu Wolności w Ogrodzience

Organizator
Mięsto Gminy
Ośrodek Kultury
w Ogrodzience

16.30 – Świat Iluzji na wesoło „Czarodziej i wróżka” – program dla dzieci
17.30 – Chór Seniora
17.45 – Zespół Echo
18.00 – Młodzieżowa Grupa Folkowa Zawady plus (woj. podlaskie)
18.30 – zespół mazurek „GRACJA”
19.00 – kabaret góralski DUKAT
20.00 – koncert „Covery z DUKATEM”
22.00 – zabawa taneczna z zespołem „Primo”
02.00 – zakończenie imprezy
Dodatkowe atrakcje: kiermasz różności, konkurs plastyczny dla najmłodszych, loteria fantowa, zamek dmuchany, zjeżdżalnie.

sobota 23 sierpnia
Zamek Ogrodzieński w Podzamczu

14.30 Rozpoczęcie imprezy
14.45 Prezentacje zespołów regionalnych:
- KGW Podzamcze
- KGW Ryczów
- ZF „WRZOS” Ryczów Kolonia
15.45 Program dla dzieci „Bajkowa Zofia i przeskakający Marcelli”
17.20 Koncert zespołu KATAR
18.15 Koncert zespołu KONOPNIANS
20.30 Koncert zespołu DZEM
22.00 Pokaz pirotechniczny i zakończenie imprezy

niedziela 24 sierpnia plac przed remizą OSP w Ogrodzience

12.00 – koncert Gminnej Orkiestry Dętej (Ogrodzieniec, Giebło, Ryczów)

XXI Międzynarodowy
Studencki Festiwal Folklorystyczny

30 sierpnia, 2008

KONCERT PLENEROWY
NA ZAMKU OGRODZIENIECKIM

16.00 Rozpoczęcie Festiwalu
16.15 Występy zespołów z Indii, Grecji,
Serbii, Rosji – Osetii, Litwy, Polski
19.30 Koncert zespołu Haratacze
21.00 Zakończenie imprezy

Organizator Uniwersytet Śląski

Patronat nad imprezą objął Mar-
szalek Województwa Śląskiego -
Bogusław Śmigieński

Szwedzi na Zamku

Miłośnicy walki orężnej mieli okazję oglądać ciekawe widowisko, w którym zmagaly się wojska polskie i szwedzkie. W sobotę, 12 lipca na Zamku Ogrodzieńskim przybyłe z całej Polski bractwa rycerskie prezentowały pokazy artyleryjskie, musztrę oraz dawne obyczaje. Finałem tego dnia była bitwa o zamek, którą wygrały wojska szwedzkie. Mimo przegranej polskie oddziały znakomicie dawały sobie radę w ostrzale z muszkietów i walce wręcz. Bractwa wykonywały także scenki rodzajowe i chętnie pozowały do zdjęć z turystami. Zabawa był wysmienita. Nawet ulewny deszcz nie przeszkodził w zakończeniu imprezy.

JP

GAZETA OGRODZIENIECKA

MIESIĘCZNIK GAZETA OGRODZIENIECKA Wydawca: RADA MIEJSKA W OGRODZIEŃCU
Redaktor Naczelna: Joanna Piwowarczyk, Kolegium Redakcyjne: Dorota Cygan, Andrzej Derda, Jerzy Kaliński, Robert Typanczewski, Ewa Marek, Maria Milejska, Renata Oys, Jolanta Pilarska-Krakowiak, Alicja Zak.
Stale współpracują: Stanisław Domagała, Maciej Świdorski, Hanna Mikulska.
Redakcja zastrzega sobie prawo skrótu nadesłanych materiałów i zmian ich tytułów.
ADRES REDAKCJI: MGOK OGRODZIENIEC, PL. WOLNOŚCI 24, TEL.0-32 67 32 044, TEL/FAX 0-32 67 32 525
e-mail: gazetaogrodzieniec@interia.pl
Redakcja nie zwraca pożyczonych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń i reklam. Redakcja nie odpowiada.
PROJEKT, SKŁAD I Druk PWR TOP-ART ŁĄŻY, TEL.0-32 67 32 004
Korekta: Zespół

pożyczka

tylko słowo

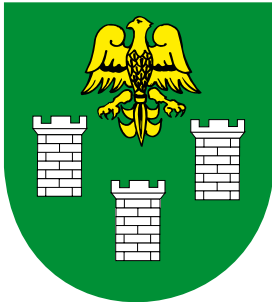
i...

POŻYCZKA PRZYZNANA POŻYCZKA

SKOK STEFCZYKA

PILICA, pl. Mickiewicza 35, tel. 032 673 65 90-92
www.skokstefczyka.pl 0 801 600 100 (koszt wg taryfy operatora) lub 058 782 93 00

GAZETA OGRODZIENIECKA

UKAZUJE SIĘ NA TERENIE MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC

Strażacki Jubileusz

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Gieble jest jedną z najstarszych jednostek w naszej gminie. Minęło 80 lat od chwili zawiązania straży pożarnej w giebelskiej parafii. Z tej okazji na boisku sportowym w Gieble odbyły się uroczystości obchodów jubileuszu 80 lecia OSP.

Jubileuszowe uroczystości w dniu 3 sierpnia rozpoczęły się zbiórką jednostek OSP przed remizą w Gieble. Następnie jed-

liczne „chrzciny”. W roli matki chrzestnej samochodu wystąpiła Grażyna Kowska, parami asystującymi przy „chrzcinach”

na na rzecz OSP Giebło. Po nabożeństwie nastąpiła uroczysta chwila wręczenia odznaczeń dla zasłużonych druhów. Jednostkę OSP Giebło udekorowano Złotym Medalem za zasługi dla pożarnictwa. Miałem okazję być w Gieble w czasie 50 lecia jednostki. Ja z wami jestem związany nie tylko poprzez akcje, ale poprzez takie uroczyste chwile jak dziś.

Związku OSP RP, Senator RP. Dla jubilatów skierowane były także listy gratulacyjne od: Prezesa Zarządu Głównego Związku OSP Waldemara Pawłaka, Starosty Zawierciańskiego Ryszarda Macha, komendanta PSP Zawiercie st. bryg. Czesława Błażkiewicza, Przewodniczącego Powiatu Zawierciańskiego Adam Rozlacha, Członka Zarządu Powiatu Zawierciańskiego Jana Greli.

To druhowie tutejszej jednostki przez kilkadziesiąt lat służyli tej ziemi. Gratuluję odznaczeń i wyróżnień oraz samochodu bojowego, który będzie służył przez następne lata – powiedział do jubilatów st.bryg. Cz. Błażkiewicz. Gratulacje oraz podziękowania dla druhów i ich rodzin przekazał także Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec Andrzej Mikulski oraz w imieniu Rady Miejskiej w Ogrodzience – Przewodniczący Grzegorz Wałek. Uroczystość prowadził Henryk Karcz, komendant Zarządu M-G OSP, dowódca pocztów sztandarowych był dh Krzysztof Błoch. Kompanią dowodził dh Sławomir Jurczak – nacelnik OSP Giebło.

nostki przemaszzerowały na boisko sportowe, gdzie odbył się uroczysty apel, podczas którego

byli Państwo Izolda i Wojciech Pietrzykowski oraz Grażyna i Marian Kowalczykowie. Sa-

Gratuluję wszystkim strażakom, zarówno tym odznaczonym, jak i tym którzy w dniu dzisiejszym

przekazano samochód gaśniczy dla jednostki. Aktu poświęcenia auta dokonał ks. Tadeusz Szlachta. Dodatkowym akcentem ceremoniału były symbo-

mochód bojowy otrzymał imię Florian. Następnie w intencji strażaków odprawiono mszę polową, której ofiara z tacy została przeznaczona

nie zostali odznaczeni. Wszyscy zastępując na słowa najwyższego uznania – tymi słowami zwrócił się do druhów gen. Zbigniew Meres, wiceprezes ZG

Ogrodzienieckie gospodynie historia Koła Gospodyń Wiejskich w Ogrodzience

str. 4-5

Otwarcie Grodu na Górze Birów

str. 7

Zawody sportowo-pożarnicze

str. 7

Jurajskie granie

str. 8

Weteran szos wywiad z M. J. Szczygłem miłośnikiem starych motocykli

str.11

Prezes OSP Giebło Edward Szlachta w imieniu jubilatów złożył podziękowania za odznaczenie sztandaru i przekazanie samochodu gaśniczego oraz zaangażowanie i pomoc w organizację uroczystości. Oprawę muzyczną uroczystości zapewniała świetnia i jak zawsze niezawodna Orkiestra Dęta OSP Giebło. Przyjemnie słuchało się koncertu, w którym zespół zaprezentował swój najnowszy repertuar – stare i nowe przeboje muzyki rozrywkowej. Na zakończenie uroczystości goście wpisali się do księgi pamiątkowej OSP Giebło.

Joanna Piwowarczyk

RADNI PYTAJĄ

Na sesji Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu, która odbyła się w dniu 7 lipca 2008 roku wpłynęły następujące zapytania i interpelacje Radnych:

Marek Cholewa - Mieszkańcy ul. Narutowicza, gdzie jest wprowadzony ruch jednokierunkowy proszą o wprowadzenie ruchu dwukierunkowego, gdyż ułatwiłoby to dojazd do własnych posesji. Poza tym rozładowałoby to ruch na ul. Kościuszki.

Zofia Adamusińska - Chcę poinformować pana Burmistrza, że na terenie Ryczowa brak jest tablic informacyjnych jak od strony Ryczowa dojechać do Zamku w Podzamczu. Brak jest również jakiegokolwiek informacji gdzie znajduje się „strażnica” w Ryczowie i jak do niej dojechać. Turyści często pukają do drzwi z zapytaniem jak dojechać do w/w miejsc. Proszę pana Burmistrza o zwrócenie uwagi na tę sprawę.

Mam prośbę do pana Burmistrza o udzielenie informacji dla mieszkańców ul. Agrestowej w Ryczowie czy będzie rozpoczęta budowa wodociągu na tej ulicy, jeśli tak to kiedy?

Pytam dlatego, bo chcę prosić o

Mokrusiem i Siamoszycami są krzaki i nie wykoszona trawa. W związku z powyższym proszę o interwencję w Powiatowym Zarządzie Dróg.

Radny zwrócił się z prośbą o nadanie nazw ulic w Mokrusie, gdyż przy nadawaniu nazw Niemcy które ulice zostały pominięte.

Odpowiadając na interpelacje Burmistrz poinformował:

Ulica Narutowicza – w chwili obecnej na tej ulicy obowiązuje zakaz ruchu z wyjątkiem pojazdów osób tam zamieszkających. Ewentualna zmiana byłaby możliwa dopiero po opracowaniu nowego projektu organizacji ruchu. Planujemy zlecić taką dokumentację dla głównych miejscowości w gminie, aby dostosować oznakowanie na drodze do aktualnych warunków. Dopiero wówczas będzie możliwa korekta. Gmina nie może na własną rękę zmieniać, ustawiać znaków drogowych.

Wykaszenie dróg – kilka dni temu zwróciliśmy się już z piśmem do zarządcy drogi o wykaszanie rowów.

Wykoszenie placu przy Domu Kultury w Fugasówce – jest to teren gminy i prace zostaną wykonane.

Tablice informacyjne w Ryczowie – postaramy się oznakować miejsca odwiedzane przez turystów m.in. Strażnicę i Grodzisko.

Wodociąg na ul. Agrestowej w Ryczowie – jeszcze w sierpniu br. ogłoszony zostanie przetarg na budowę wodociągu na ulicy Agrestowej.

PKS – jeżeli znajdziemy środki finansowe proponujemy PKS-owi umowę na obsługę deficytowych kursów do niektórych miejscowości. Przez okres wakacyjny PKS ma się wstrzymać z ruchami likwidacyjnymi.

Kanalizacja w Cementowni i Józefowie – w chwili obecnej opracowywana jest dokumentacja projektowa i pozwolenie na przebudowę kanalizacji w Cementowni. W ramach tej pracy jest zlecone przygotowanie dokumentacji przedprojektowej do kanalizacji Fugasówki.

Nazewnictwo ulic w Mokrusie – sprawy związane z nazwami ulic w tym sołectwie będą przedmiotem prac Urzędu.

Radny Jerzy Kołodziej zapytał czy będą teraz wymienione drzewa

wejściowe do Szkoły Podstawowej w Ogrodzieńcu.

Burmistrz odpowiedział, że teraz nie będzie to wykonane. Jeżeli znajdą się środki pieniężne to można to wykonać w terminie późniejszym. W chwili obecnej musimy zabezpieczyć środki na podwyżki dla nauczycieli. Nie wiadomo czy zostanie coś na remonty.

Obecny na sesji **radny Powiatu Zawierciańskiego Henryk Karcz** poinformował o swoich interwencjach w Powiatowym Zarządzie Dróg w Zawierciu.

Przynajmniej raz w tygodniu objeżdżam drogi na terenie całej gminy Ogrodzieniec. O ich stanie na bieżąco informuję ich zarządcę. W każdej miejscowości staram się coś załatwić, jakoś pomóc, aby mieszkańcy mogli korzystać z dobrze utrzymanych dróg powiatowych. Jednak PZD wyjaśnia, że w powiecie jest dziesięć gmin i każda czeka na swoją kolej. Ten czas oczekiwania np. na ścięcie drzewa, wykoszenie poboczy ciągle się wydłuża. To z kolei tłumaczy brakami kadrowymi i specjalistycznego sprzętu.

Z notatnika burmistrza

26 czerwca zaplanowane było przez Zarząd Spółki Jurajski Park Wodny Walne Zgromadzenie Wspólników, na którym miało być omówione sprawozdanie z pracy Zarządu za rok 2007. Z powo-

dów formalnych, w tym głównie nieprzygotowania dokumentów w sprawach finansowych przez Zarząd Spółki a także uchybień prawnych, Walne Zgromadzenie zostało przerwane na wniosek Gminy Ogrodzieniec.

26 czerwca w remizie OSP w Bzowie odbyło się spotkanie w sprawie nielegalnego składowania przez Spółkę Harpoon (powiązaną ze Spółką JPW) odpadów w byłym kamieniołomie po Cementowni „Wiek”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Zawierciu, Wojewody Śląskiego, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Miasta Zawiercie. Na spotkanie został zaproszony Burmistrz Ogrodzieńca, jako przedstawiciel gminy sąsiadującej z gminą Zawiercie.

27-29 czerwca delegacja z Gminy

Ogrodzieniec brała udział w uroczystościach Święta Gminy Bogac na Węgrzech.

30 czerwca i 4 lipca odbyło się spotkanie z przedstawicielami Rady Rodziców Szkoły Podstawowej w Podzamczu. Rodzice zaapelowali do władz gminy o powierzenie prowadzenia szkoły przez Fundację „Elementarz” z Katowic. Rada Miejska uwzględniając postulaty rodziców z Podzamcza postanowiła w dniu 10 lipca przychylić się do wniosku rodziców i wyrazić zgodę na prowadzenie Szkoły Podstawowej w Podzamczu przez Fundację.

2 lipca w Mikołowie zostały podpisane dokumenty w sprawie pozakonkursowych projektów inwestycyjnych finansowanych przez UE ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Śląskiego przez przedstawicieli

cieli gmin tzw. Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, do którego należą gminy Powiatu Zawierciańskiego. W naszej gminie w przyszłych latach wykonana zostanie infrastruktura ścieżek rowerowych oraz szerokopasmowy dostęp do Internetu w sołectwach naszej gminy.

4 lipca w Sądzie Rejonowym w Zawierciu w Wydziale Karnym odbyła się rozprawa w sprawie nieprawidłowości w Spółce Jurajski Park Wodny dotyczącym okresu - od zawiązania Spółki w roku 2000 oraz jej funkcjonowania do 2003r. Na ławie oskarżonych jest 9 osób, w tym byli burmistrz i były sekretarz Miasta i Gminy Ogrodzieniec, a także były Zarząd Spółki JPW oraz przedstawiciele firm będących udziałowcami Spółki.

6 lipca na boisku sportowym w

Poniżej publikujemy treść odpowiedzi na pismo radnego Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu Jerzego Kołodzieja skierowanego do Banku Śląskiego w sprawie posadowienia bankomatu tegoż banku na terenie Ogrodzieńca.

W odpowiedzi na Państwa pisma z przykrością informujemy, że po przeprowadzonej analizie w chwili obecnej posadowienie bankomatu w Ogrodzieńcu nie ma uzasadnienia ekonomicznego dla Banku. Jednak biorąc pod uwagę przewidywany dalszy wzrost ilości klientów Banku na terenie Ogrodzieńca i okolicy oraz wciąż wzrastający ruch turystyczny nie traktujemy sprawy posadowienia bankomatu jako zamkniętą, co może w najbliższej przyszłości skutkować umiejscowieniem takiego urzędu na Państwa miejscowości.

Podpisano: Dyrektor Oddziału ds. Detalicznych Tomasz Dąbrowski

Sesja Rady Miejskiej

Obecny na sesji podinsp. Marek Ziębiński, komendant Komisariatu Policji w Pilicy, któremu podlega Posterunek w Ogrodzieńcu, odpowiadał na pytania radnych.

Jolanta Ciołczyńska – mieszkańcy skarżą się, że Posterunek Policji w Ogrodzieńcu jest często zamknięty. W jaki sposób mieszkańcy mogą dotrzeć do swoich dzielnicowych?

Wiesława Janoska – poprosiła, aby zwiększyć liczbę patroli w Podzamczu, szczególnie w weekendy.

Zofia Adamusińska – mieszkańcy skarżą się, że kłady jeżdżą zbyt szybko i niszczą drogi. Czasami jedzie ich cały szpaler. Boją się wychodzić na ulicę. Czy byłaby możliwość, aby wytyczyć jakieś trasy dla kładów i rozwiązać ten problem?

Jerzy Kołodziej – ostatnio było bardzo nieprzyjemne zajęcie w Urzędzie Pocztowym i pomieszczeniach OPS. Na interwencję Policji czekano 40 minut od zgłoszenia. Proszę powiedzieć jak zorganizować najszybszy kontakt, powiadomienie radiowozu, który znajduje się w terenie? Co zrobić, aby skrócić czas interwencji?

Renata Osys – po interwencjach naszych Policjantów sprawy powinny być trzymane w tajemnicy a one są rozdmuchiwane i nagłaśniane. Proszę funkcjonariuszy o zachowanie tajemnicy służbowej.

Komendant Marek Ziębiński – Komenda Policji w Zawierciu jest jedyną komendą w całym kraju, gdzie nie ma stałej służby dyżurnej. Jeżeli chodzi o Posterunek w Ogrodzieńcu to trudno jest wyznaczyć ścisłe godziny urzędowania, w sytuacji, gdy nie jesteśmy w stanie zapewnić, że policjanci w tych godzinach tam będą. Są różne sytuacje – zdarzenia drogowe, kryminalne, interwencje policyjne, do których są wzywani funkcjonariusze. Jedynym kontaktem z funkcjonariuszem w terenie są telefony służbowe, które policjanci mają przy sobie - 696 444 386 i 696 444 387. Ale czasami są w terenie, gdzie nie ma zasięgu i wtedy najszybszy sposób kontaktu to telefon alarmowy 997. Brakuje nam jeszcze telefonów dla dzielnicowych.

Zwiększenie liczby patroli w Podzamczu zależy od zwiększenia liczby etatów. Obecnie Posterunek w Ogrodzieńcu ma 5 etatów, jednego policjanta delegowano z Pilicy. PP Ogrodzieniec dostał dwa etaty z Komendy Powiatowej. Teraz te dwa etaty należy obsadzić odpowiednimi ludźmi. Komendant wyraził nadzieję, że niebawem w Ogrodzieńcu będzie mieć ośmiu funkcjonariuszy w Ogrodzieńcu. Informacje z interwencji należy zachować w tajemnicy służbowej. Na każdym funkcjonariuszu ciąży taki obowiązek. Za naruszenie tajemnicy służbowej

Po raz kolejny chcemy przypomnieć mieszkańcom o obowiązku powiadamiania Urzędu Miasta i Gminy o zajęciu pasa drogowego. Dostęczęsto spotykamy się z sytuacją, gdy obok jezdni składowana jest kostka brukowa, którą właściciel chce wyłożyć wjazd na posesję, albo ktoś tynkuje dom i rusztowanie ustawił na chodniku. Należy pamiętać, że każda droga ma swojego właściciela. Z nim należy uzgadniać wszystkie prace, które naruszają obszar jezdni, pobocza, czy chodnika, ogólnie mówiąc całego pasa drogowego.

Gdy zamierzacie Państwo wyłożyć zjazd z drogi na swoją działkę np. kostką, należy zwrócić się do Zarządcy drogi o wyrażenie zgody na te roboty. W przypadku dróg gminnych Zarządcą jest Burmistrz. Zarządca określa warunki wykonania prac, wydaje zezwolenie i nalicza opłatę za czas zajęcia pasa drogowego.

Wykonywanie prac bez stosownego zezwolenia naraża Państwo na karę pieniężną w wysokości 10-krotności należnej opłaty.

Poza tym jest jeszcze jeden istotny powód, aby takie zezwolenie mieć. W przypadku prowadzenia przez Zarządcę drogi jakichkolwiek robót, nie bierze on żadnej odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenia, a właściciel może zostać wezwany do rozbiórki zabudowanej nawierzchni na swój koszt.

Zarząd Komunalny

Pracownicy Zarządu Komunalnego wykonali kolejne, może nie spektakularne, ale ważne zadanie. Zakończono przebudowę schodów wraz z częścią chodnika, przy przystanku na Zawiercie na ul. Kościuszki w Ogrodzieńcu. Funkcjonalne, dobrze wyprofilowane schody na pewno docenią mieszkańcy korzystający z tych przejść.

sierpień 2008

Z Centurii na Jurę

Wzbogaca się baza noclegowa i oferta turystyczna w naszej gminie. Ostatnio w miejscowości Ogrodzieniec-Centuria został otwarty nowoczesny hotel. Oprócz miejsc noclegowych obiekt zapewnia gościom wiele atrakcji.

J. Piowarczyk

Wspomnienie o EUROJAM 2003

5 lat temu, od 2 do 11 sierpnia 2003 r., na terenie gminy Ogrodzieniec (w sołectwie Żelazko) oraz gminy Klucze, miało miejsce niezwykle wydarzenie. Właśnie w tym czasie odbył się Międzynarodowy Zlot Młodzieży i Skautów Europy. Do gminy Ogrodzieniec, liczącej niecałe 10 tys. mieszkańców, przybyło 9,5 tys. młodzieży z 20 krajów Europy i Kanady.

W roku bieżącym mija również setna rocznica ruchu skautowego, powołanego przez Roberta Baden Powella.

W lipcu 2003 r. pojawiło się wydanie specjalne „Gazety Ogrodzienieckiej”, poświęcone temu niecodziennemu wydarzeniu jakim był EUROJAM w Żelazku. Od 3 do 11 sierpnia 2003 r. harcerze wydawali gazetkę codzienną pt.: „The Daily Żelazko”. Charakterystyczną cechą dla tej gazetki była jej wielojęzyczność, gdyż artykuły pojawiały się w językach uczestników zlotu. Uczestnicy otrzymali list od ówczesnego Papieża Polaka Jana Pawła II, ich obóz odwiedził ks. Prymas Józef Glemp, odbyli pielgrzymkę na Ja-

sną Górę w Częstochowie. Zlot poprzedzony był niezliczonymi przygotowaniami ze strony organizatorów, gminy, mieszkańców, odbyły się konferencje prasowe. Obóz zajmujący powierzchnię 150 ha podzielony był na dwa obozowiska, oddzielnie dla dziewcząt i chłopców, a harcerze wykonali piękne konstrukcje z pali drewnianych i sznurów, oczywiście bez użycia gwoździ: ołtarz polowy, a także bramy wjazdowe. Do obozu poprowadzony został 6 km wodociąg, ustawionych zostało 400 kabin toi-toi.

Hasłem przewodnim Zlotu były słowa „Wypłyn na głębiej”, obok którego pojawiały się inne hasła: Ceremonia Otwarcia - „Ceremonia Światła”, Pielgrzymka na Jasną Górę - „Ad Mariam Europą”, Msza Święta i Ceremonia Zakochania - „Jesteśmy Solą Ziemi”. W prasie codziennej („Dziennik Zachodni”) pojawiały się następujące tytuły: „Młodzież opłanuje Jurę”, „Zlot nad zloty”, „Zlot skautów”, „Skauci zjechali!”, „Hajda na Żelazko”, „Ognisko i modlitwa”, „Obóz pod Jasną Górą”, „Ponad granicami”, „Konie zlotu skautów w Żelazku”, „Trwał za krótko!”.
Iwona Rajca

sierpień 2008

Gieble odbyły się zawody sportowo-podziemne OSP Gminy Ogrodzieniec.

7 lipca w Katowicach odbyło się spotkanie w sprawie przebudowy dróg wojewódzkich po wykonaniu kanalizacji w mieście Ogrodzieniec.

12 lipca odbyło się uroczyste otwarcie Grodu na Górze Birów.

14-30 lipca Burmistrz przebywał na urlopie wypoczynkowym.

31 lipca odbyło się Walne Zgromadzenie Wspólników Jurajskiego Parku Wodnego. Z powodów nieprzygotowania przez Zarząd Spółki dokumentów finansowych i dotyczących pracy Rady Nadzorczej a także innych dokumentów istotnych dla Spółki Walne Zgromadzenie się nie odbyło.

Byłeś już na wakacjach?
Ostatnia szansa na komfortowy wypoczynek, wysmienitą zabawę, mnóstwo słońca oraz krystalicznie czyste i ciepłe morze...

TUNEZJA, EGIPT,
GRECJA,
MAJORKA, KUBA
W ATRAKCYJNYCH
CENACH!
ZAPRASZAMY

Ogrodzienieckie gospodynie historia Koła Gospodyń Wiejskich w Ogrodzieńcu

Przed miesiącem otrzymałam od pani Marii Kowalskiej-Kubarowej „Księgę protokołów Koła Gospodyń Wiejskich w Ogrodzieńcu”, prowadzoną od dnia 15 lipca 1934r. Dziękuję bardzo za ten bezcenny dar, ponieważ jest to rewelacyjny materiał źródłowy, z którego można czerpać wiedzę o życiu naszej społeczności w okresie przedwojennym, a także o reaktywacji koła w 1948r. Koło Gospodyń Wiejskich powstało w Ogrodzieńcu w 1930r. Przewodniczącą Koła do 2 lutego 1937r. była Józefa Gajkowa, wiceprzewodniczącą Wacława Stachurska, skarbniczką Franciszka Krawczykowa, a sekretarzem Janina Kardynał. W 1937r. przewodniczącą została Anna Lipka, wiceprzewodniczącą Franciszka Krawczykowa, sekretarzem Józefa Gajkowa, a skarbniczką Wacława Stachurska. Przypisać muszę, że po przeczytaniu tych zapisów, byłam zaskoczona wielką aktywnością członkiń Koła, wszechstronnością ich działań oraz ogromnym zaangażowaniem. Podziw budzi to, że potrafiły one reagować na nieszczyście innych: 1. zbiórka na rzecz powodziń w lipcu 1934r. (urządziły w tym celu przedstawienie teatralne, w którym wzięli udział J. Kardynał, W. Pilarska, H. Leśniak, W. Szymańska, K. Podsiadło i J. Morawiec, a po przedstawieniu zabawę taneczną – bilety wstępu w cenie od 10 do 50 gr.). Czysty zysk w kwocie 31 zł przesłano do Powiatowej Kasy Oszczędności Międzykomunalnej w Olkuszu; 2. zbiórka na pogorzelców w Bzowie – wrzesień 1934r.

Staraty się szerzyć wiedzę rolniczą i podnosić swoje umiejętności, w tym celu prenumerowały czasopismo „Przodownica”, z którego ciekawe fragmenty odczytywano na zebraniach, korzystały z pogadanek prowadzonych przez instruktorki, agronoma p. Patorskiego, lekarza weterynarii p. Chmielewskiego (o zwięzłości gleby, o racjonalnym żywieniu krów mlecznych), brały udział w kursach (serowarski i prania organizowany w Gieble, kurs trykotarski). Sprowadzały hurtowo towary, aby jak najtaniej, bez prowizji dla pośredników, rozprowadzić je wśród członkiń – były to nasiona, naczynia emaliowane, sól krystaliczną i makuch dla bydła, tran dla dzieci, miód. Organizowały konkursy – ogródek warzywny i ogródek kwiatowy. Propagowały hodowlę kur karmazynów, szynszyli i owiec. Prowadziły w okresie letnim ochronkę dla dzieci. (Mam zdjęcie, więcej napiszę o tym w późniejszym czasie). Wystawiały przedstawienia amatorskie np. „We-sele na Prądniku” i „Pan majsterek”. Urządzały uroczyste śniadania dla dzieci, które przystępowały do I Komunii Świętej, chociaż w protokole z 28.04.1935r. zapisano, że z powodu robienia trudności przez ks. J. Podkopełę „koło postanowiło śniadania nie urządzać”. Współpracowały na terenie Gminy z innymi organizacjami tzn. Ochotniczą Strażą Pożarną, Związkiem Rezerwistów, z Ligą Obrony Państwa Polskiego, Związkiem P.O. (nie rozszyfrowałam tego skrótu) Kobiet i Kółkiem Rolniczym. Utrzymywały kontakt z innymi kołami, nawet w innych powiatach, np. wycieczka do Bzowa

w dniu 12 sierpnia 1934r. celem obejrzenia prowadzonych ogródków i poletek warzywnych, w której wzięło udział 18 członkiń, pomagały założeniu KGW w Ryczówku wysyłając tam 2 osoby z zarządu. Organizowano wycieczki – np. 8 członkiń pojechało na wycieczkę do Gdyni na zwiedzanie portu i „Polskiego morza” (pisownia oryginalna). Pamiętam, że wszystko finansowały same, składka miesięczna wynosiła 10 gr. Wstęp na imprezy był płatny, osiągały więc pewien zysk przy urządzaniu przedstawień czy zabaw. Skrupulatnie rozliczane były przychody i wydatki. Brały udział w licznych wystawach, wysyłając tam swoje wyroby trykotarskie oraz warzywa z własnych ogródków. Brały udział w uroczystościach państwowych i kościelnych. Wzruszający jest zapis z 18 maja 1935r. „Członkinie KGW pełne serdecznego bólu, chyliły kornie czoła przed śmiertelnymi szczątkami I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego ślubując być jak On ogniskiem poświęcenia dla Ojczyzny i dla wytężonej pracy dla Jej przyszłości. Dla wyrażenia hołdu ceniom zmarłego Marszałka Polski członkinie w postawie stojącej zachowały jednominutowe milczenie. Przed złożeniem podpisów w Księdze Kondolencyjnej postanowiono wpisać słowa: KGW z Ogrodzieńcu za trudy i znoje, które I Marszałek Polski Józef Piłsudski poniósł przez swoje życie w sprawie odrodzenia Polski, składa szczerzy hołd pamięci”. Czyż to nie piękne? Ogrodzienieckie gospodynie urządzały corocznie kilka zabaw okolicznościowych z okazji „świę-

conego”, Nowego Roku, zabawę opłatkową, a przede wszystkim „Dożynki”. Dokładny opis Dożynek obchodzonych 25 sierpnia 1934r. przytaczam prawie w całości, bo naprawdę warto się z nim zapoznać: „Urządzić zabawę „dożynek” wspólnie z Kółkiem Rolniczym. Kierownictwo zabawy obejmie zarząd. Zabawa odbędzie się w remizie Straży Pożarnej w Ogrodzieńcu. Członkinie wpłacając składkę po jednym złotym każda, na koszty urządzenia oraz wedle możliwości dadzą coś ze swego gospodarstwa produktów spożywczych. Członkowie Kółka Rolniczego złożą składkę na koszt muzyki oraz przysyłąją furmankę parokonną z wozem drabiniastym, którym członkinie KGW, ubrane w strój krakowski, pojadą przez miasteczko z wieńcem dożynkowym do remizy Straży Pożarnej. Wszystkie członkinie w strojach krakowskich członkowie również w sukmanach. Zaprosić przewodniczącą Sek. KGW. W.p. Pauliną oraz członkinie KGW w Gieble i kilku poważniejszych obywateli z miejscowej ludności i fotografa. Program zabawy. Rozpoczęcie zabawy o godz. 4 po południu, przyjazd krakowianek, krakowiaków i wręczenie wieńca Gospodarzowi zabawy, który w krótkich słowach dziękuje żniwiarzom i zaprasza do wspólnego stołu na ucztę dożynkową. Podczas ucztę śpiew krakowianek na scenie, monolog krakowiaka, śpiewy, monolog krakowiarki „Kłopot posłowej”, śpiew, dialog Bartosza. Później do końca zabawy tańce.” Na marginesie dokonano anotacji, że „zgodnie z

protokołem zabawę „dożynek” urządzono, która wypadła imponująco”. Zachowała się fotografia, którą tutaj zamieszczam, jej koszt to 4 złote, wykazane w dokumentach. Zrobiona została na placu szkolnym, w tle budynek szkoły. Dzięki p. Barbarze Bezowej oraz p. Wiktorii Wójcik i p. Wandzie Motylowej udało mi się ustalić nazwiska prawie wszystkich osób sfotografowanych podczas uroczystości. Mam nadzieję, że odnajdziecie Drodzy Czytelnicy na tej fotografii swoich krewnych, a w celu ułatwienia ponumerowałam kontury postaci.

- ZDJĘCIE NR 1
Dzieci od lewej:
1 Władysława Rozłat
2 Janina Urbańska – Mieszczanek
3 Kazimiera Krawczyk – Karoń
4 Henryka Pilarska – Kamińska
5 Zofia Mieszczanek – Biedak
6 Władysława Podsiadło – Rudy
7 Barbara Podsiadło – Beza
8 Apoloniusz Pilarski
9 Kazimierz Kardynał
10 Zenon Stapel
11 Jadwiga Kardynał – Stachecka
12 Anna Szymańska – Kurzak
13 Rutek Klimczyk
14 Zdzisław Kuźniak
15 Witold Posiadło
16 nn.
17 Stanisław Lipka

- 18 Franciszka Mieszczanek
19 Wanda Mikulska
20 Władysława Szymańska
21 Michał Biedak
22 Włodzimierz Klimczyk
23 Wanda Kuźniak – Chrzaszcz
24 Józef Podsiadło
25 Wiktoria Matysek – Wójcik
26 Wanda Matysek – Motyl
27 - 30 instruktorki i delegaci z powiatu
31 Józefa Gajkowa – przewodnicząca KGW
32 Starościna Paculina, właścicielka dworku w Gieble
33 Władysław Gajek – starosta dożynek
34 nn.
35 p. Klimczykowa
36 Helena Leśniakowa
37 Władysława Pilarska
38 Tomasz Leśniak
39 nn.
40 Teodozja Karwowa
41 Franciszka Krawczykowa
42 Konstancja Podsiadło z Lipków
43 Józefa Rozłatowa
44 Julia Stapel
45 Antonina Kuźniak
46 Anna Lipkowa
47 Janina Kardynał – Matysek
48 Waleria Szymańska
49 policjant nn.
50 Andrzej Pilarski
51 p. Klimczyk
52 Marian Wacowski

- 53 nn.
54 Franciszek Karwa
55 nn.
56 Stefan Ćmak
57 Leokadia Wacowska – Ćmak
58 Helena Mieszczanek
59 Andrzej Kajdański z córką Jadwigą
60 Maria Kajdańska
61 Helena Pilarska
62 Zygmunt Pilarski
63 p. Pilarska
64 Zofia Biedakowa
65 Franciszek Biedak
66 – 68. nn.
69 p. Stapel
70 Wacław Matysek
71 – 72. nn.
73 p. Urbańska
74 nn.
75 Helena Urbańska
76 Michał Biedak
77 p. Biedakowa
78 nn.

Widzicie, że przy niektórych numerach nie ma nazwisk, a czasami tylko imion. Jeżeli ktoś zna te dane to bardzo proszę o telefon (032/6732082).

ZDJĘCIE NR 2
A to też „Dożynki” tylko 2 –3 lata później, ten pan w środku to starosta, ale prezentują to zdjęcie z uwagi na biały budynek w tle, to jest

nasz ogrodzieniecki dworek. Przepuszczalnie to jedyne zdjęcie jakie się zachowało. Do dzisiaj przetrwała tylko część budynku o zupełnie zmienionym kształcie.

ZDJĘCIE NR 3
A to już lata powojenne chyba rok 1954 – 1955, maszerują „ludowcy”, od lewej: Jan Jurczak, Julian Ziaja, p. Grzebieluch (piekarz), a w drugim szeregu pierwszy od prawej: Witold Wacowski.

Wchodzą z ulicy Olkuskiej na Plac Piłsudskiego. Z budynku w tle nie został już ani jeden, zwróćcie uwagę na nawierzchnię drogi.

Za udostępnienie zdjęć dziękuję p. Barbarze Bezowej i p. Lidii Wacowskiej, zwracając się jednocześnie z gorącym apelem o przejrzenie albumów, kopert, schowków i wyszukanie najstarszych zdjęć. Poszukuję zwłaszcza zdjęć budynków z ulicy Kościuszki tzw. „Szpitalika” i tego budynku, który dwa lata temu został rozebrany (przy przystanku), - zielony drewniak, widoku ulicy Narutowicza, zdjęcia „stoku”. Czekam z nadzieją na telefony od Państwa.

Podziwiam serdecznie
Maria Lipka – Stępniewska

Jurajskie zauroczenie

Kraina, w której przyszło mi żyć, ma wielkie zalety natury praktycznej i estetycznej. Oferuje niezliczone ilości motywów pejzażowych, które chciałoby się oddać pełnym uczucia słowem. Myśl jest ulotna i choć woła jak mówi Staff „schwyć mnie, nim przepadnę”, często przepada. Dałam temu wyraz w studenckim liryku „Młoda poetka” z 1968 roku:

Młoda poetka

W bezruchu
nasłuchuje wnętrza myśli
W okiennej szybie przegłąda się deszcz
Wodospad ciszy głuży tykanie zegara

Nawiedzenie opóźnia się
Jest
pragnienie spaceru w
deszcz
w wiatr

sierpień 2008

Kropelki rosy tańczą na rzęsach

W uszach zadźwięczał oliwski chorał
tańczące słońce
grające rzeźby

I ten ostatni akord
Błękitnej rapsodii Gershwna

Nie to

Noc granatem zamknęła powieki
spod których lża
o niej też nie

Ta osobista dygresja nie jest przypadkowa. Mówi o czasie, który minął ale trwa, bo została uchwycona myśl o pięknie otaczającego świata, i o pięknie dzieł ludzkich poruszających myśli, uczucia i serca, o zauroczeniu potęgą pięknej natury i dziełami człowieka, które oparły się czasowi. Bo czyż urok tak

często i tak chętnie odwiedzanych miejsc nie przyciąga z większą siłą? Podobnie na Jurze. Wydaje się, że już wszystko jest znane, odkryte, przeżyte, a tu podczas spaceru nowe doznanie, Kraina jurajska bowiem wciąż przyciąga, kusi, zaprasza bukolicznymi ścieżkami, alejkami, relikami przeszłości, wzgórzami okraszonymi ostańcami i rozległymi zielonymi terenami, umożliwiającymi zagubienie niczym w arkadyjskiej oazie spokoju i zapomnienie o zwyczajnej codzienności, czasem jałowej, czasem zbyt mizolnej.

Słońce wydobywa całą różnorodność kolorystyki tej na nowo odradzającej się krainy z zamczyskiem i nowym królewskim grodem na Górze Birów i wzbogaca ją całą dużym ładunkiem ekspresji. Lubię to doznanie, owo zauroczenie potęgą pięknej natury i dziełami ludzkimi i czasem udaje mi się uchwycić myśl, nim uleci, jak w sonecie „Zauroczenie”:

Zauroczenie

Zieloność rozsiała się na Birowa szczycie
Wśród świeżych zabudowań królewskiego grodu.
W ramionach giętkich gałęzi tuli życie
Rojne w ukropie próchniejącego wciąż spodu.

Gdzieniedzie pszeniczna jasność tonie w błękiecie.
Owocowe sny kołysze pasmo ogrodów.
Z nabrzmiałych pąków wychyla się wonne kwiecie
i zdobi miodne łąki pszczelego narodu.

Zamek opiewany słowika wdzięcznym trelem
przemawia pełną krasą surowej wielkości
do oniemiałych z zachwytu przygodnych gości.

A słońce południowym strumieniem złocieni
obmywa sinozielone grzbiety wapienia
samo widać zdumienie Stwórcy swego dziełem.
Czerwiec 2008

Alicja Kmita -Żak

sierpień 2008

Spotkanie z leśniczym.

Spotkanie z pszczelarzem.

Pracownicy i dzieci ze świetlicy w Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury w Ogrodzieńcu składają serdeczne podziękowania za pomoc w zbieraniu makulatury Miejsko – Gminnej Bibliotece Publicznej, Zarządowi Gmin Jurajskich, Gminnemu Centrum Informacji, pracownikom Banku Spółdzielczego, Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej oraz Zarządowi Komunalnemu.

Ogłaszamy również kolejną Wielką Zbiórkę Makulatury w dniach 25 – 30 sierpnia 2008r., prosimy o dostarczenie popaczkowanej makulatury do budynku MGOK w Ogrodzieńcu.

Zawiercie ul. Paderewskiego 35
tel. 032 670 22 63
Pilica Pl. Mickiewicza 38a
tel. 032 67 36 133

STIHL®
Sprzedaż – Serwis

Przyjemnie, zdrowo i pożytecznie

W dniach 23 – 1 lipca/ sierpnia 2008r. w Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury w Ogrodzieńcu trwał Tydzień Zdrowia i Ekologii. Ten ciekawy program w swoim założeniu był uzupełnieniem i dopełnieniem codziennych zajęć wakacyjnych dla dzieci i młodzieży, która licznie i aktywnie w nich uczestniczyła. Tydzień Zdrowia i Ekologii zaczęliśmy od wspólnego przygotowania smacznej i zdrowej sałatki owocowej, później były też marchewki do chrupania, mleko bananowe i sałatka jarzynowa. Oprócz „czegoś dla ciała” było też i przede wszystkim coś dla ducha, mianowicie cykl interesujących spotkań edukacyjnych z osobami, które zamierzały podzielić się z nami swoim hobby i pasją zawodową. Byliśmy na pieszej wycieczce w lesie a naszym przewodnikiem był pan podleśniczy Mariusz Kowalski, który odkrył przed nami tajemnice leśnych mieszkańców i nauczył rozpoznawać wiele ga-

tunków roślin. Wzięliśmy udział w pokazie ratownictwa medycznego i kursie udzielania pierwszej pomocy, przygotowanego i prowadzonego przez strażaków z OSP w Ogrodzieńcu, gościliśmy pana Henryka Urbańczyka pszczelarza z Ogrodzieńca, który pokazał nam pszczelą rodzinę i opowiedział o życiu, pracy i zwyczajach pszczoł oraz o właściwościach i pozyskiwaniu miodu i innych produktów z pasieki. Odwiedziliśmy posterunek policji, gdzie przekazano nam wskazówki dotyczące bezpieczeństwa nie tylko w trakcie wakacji. Uczestniczyliśmy w spotkaniu z inspektorem SANEPID-u p. Maria Nocek, która w formie przystępnej i zrozumiałej pogadanki przedstawiła proste sposoby profilaktyki chorób i zakażeń, na które najczęściej narażone są dzieci. Naszym gościem był także pan Piotr Lorek, lekarz weterynarii, specjalista chorób psów i kotów. Podczas tego spotkania dowiedzieliśmy się o podstawowych zasadach zachowania bezpieczeństwa w czasie

kontaktów z psem (własnym lub obcym), o sposobach pielęgnacji i opiece nad zwierzętami domowymi a także o specyfice zawodu weterynarza. Artystyczną oprawą Tygodnia Zdrowia i Ekologii był spektakl teatralny dla dzieci pt. „Zółw i zając”, teatru ART-RE z Krakowa. Bohaterami inscenizacji były zwierzęta, a wartka akcja, śmieszna puenta i wesołe aranżacje muzyczne rozbawiły młodych widzów i wciągały do wspólnej zabawy. Finałem i podsumowaniem naszych spotkań była wielka zbiórka makulatury, która dzięki zaangażowaniu wielu osób i ciężkiej pracy młodzieży przyniosła bardzo pozytywne efekty. Mam nadzieję, że podobnych inicjatyw łączących przyjemne z pożytecznym, starszych z najmłodszymi, „zawodowców” z amatorami, a dotyczących tak ważnych spraw jak zdrowie i ekologia oraz integrujących działania wszystkich instytucji na terenie naszej gminy będzie więcej.

Dorota Supkowska (MGOK)

Uczestnicy zajęć podczas zabawy w Indian.

P.P.H.U. OGRO-CAR STACJA PALIW

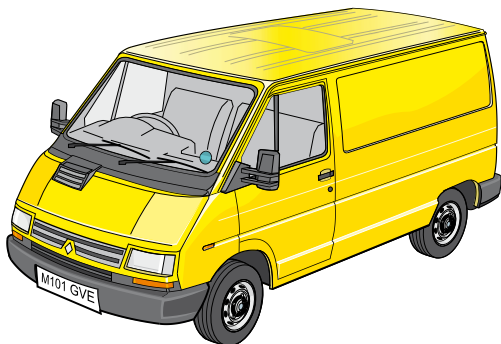
PALIWA PKN ORLEN

ORAZ NAJWIĘKSZA W REGIONIE WYPOŻYCZALNIA

OFERUJE PAŃSTWU DO WYNAJĘCIA:
samochody dostawcze Mercedesy i Opel
autolawety skrzyniowe oraz blaszaki
lawety do przewozu samochodów (NOWE)
przyczepy do przewozu motocykli i quadów
oraz całą gamę przyczep jedno i dwuosioowych
dłuższe

ZAPRASZAMY DO KORZYSTANIA Z NASZEGO
ODNOWIONEGO TABORU
PRZYJEDŹ, WYPOŻYCZ, ZATANKUJ I W DROGĘ
Z okazji Święta Gminy Ogrodzieniec dobrej
zabawy swoim Klientom życzą
Zofia i Włodzimierz Dziubałtowsy

sierpień 2008

Otwarcie Grodu na Birowie

Prastara osada, piękne widoki, oddech historii...to wszystko można zobaczyć i odczuć odwiedzając Górę Birów w Podzamczu. W sobotę, 12 lipca odbyło się

uroczyste przecięcie wstęgi, symbolizujące oficjalne otwarcie dla turystów Grodu na Górze Birów. Wśród zaproszonych gości byli m.in. parlamentarzyści, przedstawiciele wojewody, urzędu

Uroczyste przecięcie wstęgi – Góra Birów otwarta.

Popisy wojów przyciągnęły uwagę gości.

Strażackie zmagania

Co dwa lata strażacka brać bierze udział w zawodach sportowo-pożarniczych, które są sprawdzianem ich umiejętności i gotowości bojowej. Zawody przyciągają rzesze zainteresowanych widzów, którzy kibicują swoim drużynom i doskonale się bawią na świeżym powietrzu.

W niedzielę 6 lipca 2008r. na boisku sportowym w Gieble przeprowadzone zostały Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta i Gminy Ogrodzieniec. W zawodach wzięło udział łącznie 11 drużyn w tym: 8 drużyn liczyła grupa „A” – męskie drużyny pożarnicze (Ryczów-Kolonia, Ogrodzieniec, Ryczów, Mokrus, Kielkowiec, Giebło, Podzamcze, Gulzów), 2 drużyny z grupy „B” – młodzieżowe drużyny pożarnicze (Ryczów-Kolonia, Kielkowiec), a także odważna i urodziwa drużyna kobieca z grupy „C” (Ogrodzieniec). Zawody rozpoczęła przemarsz orkiestr dętych wraz z drużynami na boisko sportowe około godziny 15.00. Uczestnicy zmierzali się w dwóch konkurencjach: bieg sztafetowy 7 x 50 m z przeszkodami a także ćwiczenia bojowe.

Wyrównana walka i trud uczestników dostarczyły zebranym widzom wielu emocji i wrażeń. Drużyny walczyły ze sobą i z zarem lejącym się z nieba. Sekundy różnicy zaważyły na wyniku. I miejsce zajęła jednostka z Ryczowa-Kolonii z wynikiem 121,43 punkty; II miejsce zdobyła jednostka z Ogrodzieńca z łączną ilością punktów 123,80; III miejsce zajęła jednostka z Ryczowa z ilością punktów 124,18. W konkurencji drużyn młodzieżowych najlepsza okazała się Młodzieżowa Drużyna OSP z Ryczowa-Kolonii. W kategorii drużyn kobiecych udział wzięła jedyna drużyna OSP Ogrodzieniec, uzyskując wynik 165,62 punktów. Imprezę uświetniły występy Orkiestr Dętych z Ryczowa i z Giebla a także występ młodzieżowego zespołu APOGEUM Karoliny Zak. Dodatkową atrakcją były konkursy „Jak ongiś ogień gasili”, pokazujący walkę człowieka z ogniem za pomocą jedynie siły rąk i wiader z wodą – w konkurencji rewelacyjna okazała się drużyna z Kielkowic. W konkursie pilarzy bezkonkurencyjny okazał się Andrzej Dudek z jednostki OSP z Ogrodzieńca, który najszybciej przeciął piłą

marszałkowskiego, samorządu powiatowego i gminnego, przedstawiciele Zespołu Parków Krajobrazowych i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, archeologów, dziennikarzy. Związujący

W tle drewniana palisada muru obronnego.

najpierw musieli wejść na wzniesienie, pokonując szereg schodów wykonanych z drewnianych bali. Przy bramie głównej witali ich wojowie, a damy dworu częstowały miodem pitnym i podplomykiem. Wewnątrz Grodu gości powitał Burmistrz Ogrodzieńca, który podkreślił, iż rekonstrukcja możliwa była dzięki wsparciu Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach, który przyznał środki z

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Jest to bardzo ważny teren pod względem historycznym. Cieszy się fakt, że nastąpiło tutaj odnowienie starej tradycji - obrazu życia, które kiedyś tu się rozwijało – tymi słowami zwrócił się do zebranych Stanisław Dąbrowa, wicewojewoda śląski. Obecny na uroczystości otwarcia

Badania archeologiczne prowadziliśmy przez sześć sezonów. Najstarsze znaleziska pochodzą sprzed 30 tysięcy lat. Są to szczątki reniferów, mamutów, niedźwiedzi jaskiniowych. To grodzisko dostarczyło bardzo wielkie ilości militariów – wspominał Błażej Muzolf, wyrażając nadzieję, że w przyszłości znaleziska te zostaną wyeksponowane. Góra Birów ma jeszcze jeden duży atut. Podziwiać z niej można panoramę całej okolicy. Można także przejść dobrze oznakowaną ścieżką dydaktyczną wokół wzniesienia.

Joanna Piwowarczyk

Zwycięskie drużyny - Męska i Młodzieżowa Drużyna OSP z Ryczowa-Kolonii wraz z dziewczętami z zespołu Apogeum.

Bieg sztafetowy

J. Piwowarczyk

Jurajskie Granie...

Jurajskie Granie i Śpiewanie, impreza organizowana przez MGOK w Ogrodzieńcu i Spółkę Zamek, w tym roku odbywała się przez dwa dni (5-6 lipca) w plenerach ogrodzienieckiego zamczyska. Pierwszy dzień imprezy (sobota), poświęcony był graniu czyli występom orkiestr dętych. Przez całe popołudnie rozbrzmiewała muzyka sześciu wymienionych orkiestr, które w swym bogatym repertuarze mają muzykę klasyczną, rozrywkową, marszową.

Imprezę rozpoczęła Orkiestra Dęta Gminy Ogrodzieniec, czyli połączone siły muzyków z Ogrodzieńca i Giebła. Potem kolejno koncertowały Orkiestry Dęte z: Ryczowa, Giebła, Dzwono-Sierbowic, Chruszczobrodu, Przychodów. Oto krótka charakterystyka orkiestr.

Orkiestra Dęta Gminy Ogrodzieniec kontynuująca tradycje istniejącej kiedyś przy Cementowni Wiek Orkiestry Dętej. Po ponad 20 latach przerwy muzycy grający kiedyś w Orkiestrze przy „Wieku” znaleźli miejsce dla siebie w

Gminnej Orkiestrze. Wielka w impreza organizowana przez MGOK w Ogrodzieńcu i Spółkę Zamek, w tym roku odbywała się przez dwa dni (5-6 lipca) w plenerach ogrodzienieckiego zamczyska. Pierwszy dzień imprezy (sobota), poświęcony był graniu czyli występom orkiestr dętych. Przez całe popołudnie rozbrzmiewała muzyka sześciu wymienionych orkiestr, które w swym bogatym repertuarze mają muzykę klasyczną, rozrywkową, marszową.

Orkiestra Dęta Ryczów – reaktywowana w 1999 roku. Kapelmistrzem jest Zbigniew Czaj. Orkiestra liczy 25 członków oraz 12 uczniów, którzy zgłębiają muzyczne tajniki pod kierunkiem kapelmistrza.

Orkiestra Dęta Giebło – w tym roku obchodzi 55 lecie istnienia. Orkiestrę prowadzi Zbigniew Baran i Paweł Kowal. Wśród członków zespołu przeważają młodzi muzycy. Ostatnio do zespołu dołączyło sześć werblitek.

Młodzieżowa Orkiestra OSP Dzwono-Sierbowice.

Młodzieżowa Orkiestra OSP Dzwono-Sierbowice założona w 1973 roku przez proboszcza parafii ojca Feliksa Wójcika, który był jednocześnie prezesem OSP. Członkowie orkiestry to dzieci i młodzież z pięciu wiosek parafii. Orkiestra występowała m.in. podczas audyencji u Jana Pawła II. Kapelmistrzem od początku, czyli od 35 lat jest Zbigniew Czaj.

Orkiestra Dęta z Chruszczobrodu założona w 1989 roku przez Zygmunta Zdradę. Obecnie kapelmistrzem jest Ireneusz Duster. Zespół liczy 25 członków.

Orkiestra Dęta przy OSP w Przychodach założona w 1916 roku jako orkiestra amatorska. Od 1990 roku podlega pod orkiestrę strażacką działającą przy OSP. Kapelmistrzem orkiestry jest Tomasz Zawadzki.

Orkiestry bawiły i łączyły ludzi i nadal to robią. Wciąż mają liczne grono miłośników, którzy ich czar przedkładać nad inne formy rozrywki.

Joanna Piwowarczyk

REGIONALNE PRZEGLĄDY LUDOWE 2008

Zebrzydowice – Chorzów – Szczekociny – Bukowina Tatrzańska

„ZŁOTY KŁOS” (Euro-Folklor) Na XV Jubileuszowym Międzynarodowym Przeglądzie Zespołów Regionalnych „Złoty Kłos” EuroFolklor 2008 po raz drugi gminę Ogrodzieniec reprezentowali przedstawiciele Zespołu Folklorystycznego „Wrzos” z Ryczowa Kolonii i pierwszy Kapela Ludowa „Stanisław”, również z Ryczowa Kolonii. Zespoły wystąpiły 1 maja w Amfiteatrze w Zebrzydowicach i nie zawiodły, godnie reprezentując oraz promując gminę. Pośród 117 uczestników Zespół Folklorystyczny „Wrzos”, w kategorii tradycyjnych ludowych zwyczajów i obrzędów w grupie zespołów dorosłych, za obrzęd „Wypłacanie koszyków z korzeni sosnowych”, otrzymał III nagrodę (II nie przyznano). Natomiast Kapela Ludowa „Stanisław” została wyróżniona wśród regionalnych kapel ludowych za prezentację utworów (oberki i polkę) ze swojego regionu. Na basach, po raz pierwszy z kapelą, zagrał Mariusz Kołton. W protokole Jury Przeglądu pod przewodnictwem etnomuzykolog prof. dr hab. Krystyny Turek napisało: „Zadolenie budzi fakt powstawania kolejnych kapel ludowych pielęgnujących dawne tradycje muzykowania ludowego oraz włączanie dzieci i młodzieży do działalności folklorystycznej”.

XXIX Wojewódzki Przegląd Zespołów Folklorystycznych „WICI”

17 i 25 maja oraz 1 czerwca br., pod patronatem Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Górnolaski Park Etnograficzny w Chorzowie zorganizował XXIX Wojewódzki Przegląd Zespołów Folklorystycznych „WICI”. Gminę Ogrodzieniec w dniu 25 maja reprezentowali: Zespół „Ryczowianki” z Ryczowa z obrzędem ludowym pt.: „Babski Comber”, solista zespołu Krzysztof Kwoczała z Ogrodzieńca, który zagrał kilka utworów na akordeonie; Zespół Folklorystyczny „Wrzos” z Ryczowa Kolonii z obrzędem regionalnym - „Obgrywki Stanisława”, za który zdobył I miejsce w kategorii zespołów obrzędowych, prezentujących tradycje ludowe zwyczaj i obrzędy bądź zajęcia gospodarcze, w roli Stasia wystąpił Mateusz Trojan; Angela Wawrzyk – solistka „Wrzosa”, która również zajęła I miejsce w swojej kategorii, czyli śpiewaków ludowych, występujących bez równoczesnego towarzyszenia instrumentalnego. Ogłoszenie wyników oraz konsultacje z jury miały miejsce 15 czerwca br. w Chorzowie.

X Regionalny Przegląd Zespołów Ludowych, Kapel, Śpiewaków oraz Twórców Ludowych i Rękodzielnictwa

1 czerwca 2008 roku, w miejskim parku w Szczekocinach, odbył się X Regionalny Przegląd Zespołów

Ludowych, Kapel, Śpiewaków oraz Twórców Ludowych i Rękodzielnictwa. Wśród kilkudziesięciu wykonawców regionalnych nagrodzeni zostali reprezentanci Gminy Ogrodzieniec: Koło Gospodyń Wiejskich z Podzamcza otrzymało wyróżnienie za śpiew bez akompaniamentu oraz młode osoby w kole; Anna Kolasieńska – solistka KGW Podzamcze - wyróżnienie za śpiew bez akompaniamentu; Zespół „Ryczowianki” z Ryczowa - wyróżnienie za obrzęd „Babski Comber” zaprezentowany poza klasyfikowanymi kategoriami; na akordeonie zagrał solista Krzysztof Kwoczała; panie z Zespołu Folklorystycznego „Wrzos” z Ryczowa Kolonii zajęły II miejsce w kategorii zespołów śpiewaczych a capello prezentując dwie spokojne stare pieśni pątnicze: „O Pustelniku” i „O Św. Magdalenie”; natomiast Kapela Ludowa „Stanisław” z Ryczowa Kolonii w kategorii kapele ludowe za utwory: oberkę „Na przetaku” i polkę „Rakówkę” otrzymała I miejsce i nominację na 42. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kaziemierzu Dolnym nad Wisłą, który odbył się od 27 do 29 czerwca br.

XXXIV Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych W dniach 5-6 lipca 2008 roku Zespół Folklorystyczny „Wrzos” reprezentował Gminę Ogrodzieniec na XXXIV Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych, który odbył się w Bukowinie Tatrzańskiej. Podczas Sejmiku zaprezentowało się siedem form teatralnych, a wśród nich „Wrzos”, który przedstawił obrzęd pt.: „Obgrywki Stanisława”. Występ „Wrzosa” otrzymał rekomendację do XXV Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogrodzie, który odbędzie się w terminie 17-19 października br. W KOMUNIKACIE Komisji Artystycznej XXXIV Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych w Bukowinie Tatrzańskiej (5-6 VII 2008) czytamy: „Zespół Folklorystyczny WRZOS z Ogrodzieńca / woj. śląskie/ widowisko przedstawił na sejmikowej scenie „Obgrywki Stanisława” – rzecz o szczególnym obchodzeniu imienin, obecnym jeszcze w obyczajowości ludowej. Widowisko rozgrywa się na podwórzu, które jest niejako miejscem wspólnym mieszkańców wioski (...). I to wypełnia pierwszą część spektaklu. Część druga ma charakter uroczysty, co sygnalizują już same kostiumy uczestników obgrywojki, staranne, zrobione z troską o kształt i kolorystykę. Pojawia się Stanisław i staje się główną postacią zdarzenia; to dla niego podarki, dla niego śpiewy, dla niego obtańcowywanie. Wszystko wykonane z wdziękiem i lekkością, ale także z widocznym poczuciem godności. (...)”

Na zdjęciu Zespół Folklorystyczny „Wrzos” w Bukowinie Tatrzańskiej. Fot. J. Sprężak-Wawrzyk

Tekst: Iwona Rajca
sierpień 2008

Wrześniowe refleksje

Już po raz jedenasty cała Polska będzie uroczysto obchodziła Dzień Weterana.

Jak co roku, przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie odbędzie się uroczysty apel, pochylą się sztandary, złożone zostaną wieńce i wianki kwiatów. Warszawa a z nią cała Polska, odda hołd weteranom, kombatanom II wojny światowej, którzy 69 lat temu jako pierwsi w Europie stawili opór niemieckim najeźdźcom.

Na kartach historii zapisany został bohaterstwo żołnierzy polskiego, broniącego do ostatniej kropli krwi każdego skrawka ojczystej ziemi. Westerplatte, Gdynia, Hel, bitwa nad Bzurą i obrona Warszawy, październikowe walki Grupy Operacyjnej „Polesie” stały się symbolem wojny obronnej – polskiego Września 1939 roku.

To właśnie bohaterstwo żołnierzy Września stało się natchnieniem dla ich następców – walczących na lądzie, morzu i w powietrzu, na wszystkich frontach wielkiej wojny i formacjach podziemnych, rozstawiając imię polskiego żołnierza. Żołnierska krew przelana za ojczyznę, jak i żołnierski trud na polach bitew miały tę samą wartość i nie wolno ich różnicować. Niech więc wrześniowy Dzień Weterana będzie dniem pojednania wszystkich środowisk kombatanckich, okazją do złożenia głębokiego hołdu żołnierzom Września i wyrazów głębokiego szacunku dla żyjących uczestników walk o wolność i niepodległość Polski.

Oby ich czyny stanowiły dla młodego pokolenia wzór patriotyzmu. Dzień Weterana obchodzimy zaledwie od 11 lat. Ale jest to święto tak wyjątkowe, że trwale wpisało się do kalendarza rocznic nam szczególnie bliskich. Tego dnia wszystkie pokolenia Polaków oddają hołd obrońcom Ojczyzny, tym którzy gdy przyszła taka potrzeba – nie szczędzili ofiar krwi i życia. Oddają hołd weteranom walk frontowych i partyzanckich, żołnierzom walczącym w formacjach Wojska Polskiego, armii sojuszników i organizacji niepodległościowych.

W pierwszej kolejności wracamy myślą do pamiętnych dni września 1939 roku, gdy kraj nasz stał się ofiarą zdradzieckiej napaści. Żołnierz Polski zdawał wówczas najtrudniejszy egzamin bojowy: walcząc w osamotnieniu, bez udzielanej pomocy z zagrancy, bił się mężnie i nieustępliwie z przeważającymi siłami najeźdźcy. Nieugięta postawa była powszechna w naszej armii.

Ci polscy żołnierze, którzy znaleźli się poza granicami kraju, wkrótce nawiązali do chlubnych tradycji

oręza polskiego na różnych frontach II wojny światowej. Wspominamy wszystkich tych, którzy walcząc o Polskę zginęli na polach bitew. Są wśród nich bohaterzy uczestnicy wojny obronnej w 1939 roku, Ci którzy oddali życie w Narwiku i Tobruku, polegli w bitwie o Wielką Brytanię, na polach Lenino, na stokach Monte Cassino Ci, którzy zginęli w Powstaniu Warszawskim i partyzanckich walkach, przełamywali Wał Pomorski, wyznaczyli ziemie piastowskie i zdobywali Berlin. Chylimy czoło przed Towarzyszami Broni, członkami naszego Związku i innych organizacji kombatanckich, którzy z bronią w ręku, postawą w bojach godną najwyższego uznania dokumentowali, że najważniejszą dla nich dewizą jest „Jeszcze Polska nie zginęła, póki My żyjemy.” Ta myśl przyświecała również tym, którzy do wolnej Polski, szli w szeregach ruchu oporu, a których udziałem często były więzienia, zesłania, obozy koncentracyjne i hitlerowskie katownie oraz sowieckie łagry. Chwała im wszystkim.

Tegoroczny Dzień Weterana obchodzimy w 63-lecie zwycięstwa nad hitlerowskim faszyzmem i zakończenia II wojny światowej. Ta rocznica bezpośrednio wiąże się z życiorysami naszych polskich weteranów. Przypomina ich rolę i dokonania w działaniu odzyskania niepodległości i stworzenia warunków dla rozwoju kraju. Jest pewnością wszystkich, aby o tym pamiętać, bo dzień dzisiejszy rodził się przed laty na polach bitew. Tam gdzie cnoty żołnierskie, odwaga i męstwo, powinności obywatelskie i zdolności do najwyższej ofiary – były wartością najwyższą. Składam Wam Drodzy Weterani hołd za Wasze dokonania, które czyniliście dla odzyskania niepodległości, życząc Wam wszystkiego najlepszego, zdrowia i pomyślności

Dla tych, którzy zginęli w czasie działań wojennych i odeszli na wieczną wartę.

Cześć ich pamięci.

Prezes Koła ZKRPiBWP w Ogrodzieńcu
kpt. w st. spocz. Tadeusz Lipka

sierpień 2008

BURMISTRZOWI MIASTA I GMINY OGRODZIEŃC
PANU ANDRZEJOWI MIKULSKIEMU
WYRAZY NAJGŁĘBSZEGO ŻAŁU
Z POWODU ŚMIERCI

OJCA
SKŁADAJĄ
PRZEWODNICZĄCY I RADNI
RADY MIEJSKIEJ W OGRODZIEŃCU

Panu Andrzejowi Mikulskiemu
Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec
wyrazy najgłębszego żalu i współczucia
z powodu śmierci

Ojca
składa
Zarząd Miejsko-Gminny
OSP w Ogrodzieńcu

Najszczerze wyrazy współczucia
Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec
Panu Andrzejowi Mikulskiemu oraz Rodzinie
z powodu śmierci

Ojca
składa
Kolegium Redakcyjne
„Gazety Ogrodzienieckiej”
Dyrektor i Pracownicy MGOK w Ogrodzieńcu

Panu
Andrzejowi Mikulskiemu
Burmistrzowi Miasta
i Gminy Ogrodzieniec

wyrazy głębokiego
współczucia
z powodu śmierci

Ojca
składają
Pracownicy UMiG
w Ogrodzieńcu

Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy towarzyszyli mi
w ostatnim pożegnaniu mojego
Taty śp. Stefana Mikulskiego
Andrzej Mikulski z Rodziną

MEBLE "MAREK"
Oferujemy meble jednego z największych producentów mebli w Europie
Black Red White

Najniższe ceny
w regionie!
SPRAWDŹ SAM !!!

- meble systemowe
- meble pokojowe,
- kuchnie ,
- wypoczynki,
- meble biurowe,
- meble młodzieżowe,
- wypoczynki, krzesła,
- meble nowoczesne i stylowe

RATY
Transport - gratis!

Od 16 sierpnia nowe bardzo atrakcyjne promocje

Pilica ul. Krakowska 4
tel. 032 67-35-760

ZAKŁAD POGRZEBOWY

CZARON
Jarosław Liberski

Kompleksowe usługi pogrzebowe
TYLKO U NAS:
wypłata zasiłku pogrzebowego
na miejscu, od ręki
Dom przedpogrzebowy na Cmentarzu w Ogrodzieńcu
Własna bezpłatna chłodnia
Załatwiamy wszystkie formalności,
gwarantujemy najniższe ceny

Tel. całodobowy
0/32 67 32 451; 0-602 106 837
Ogrodzieniec ul. Paderewskiego 4

USŁUGI GRABARSKIE
Cmentarz Parafialny i Komunalny w Ogrodzieńcu
Cmentarz Komunalny w Ryczowie

KRÓTKI PRZEWODNIK PO SOŁECTWACH w Gminie Ogrodzieniec

Mokrus

Mieszkańcy sołectwa Mokrus kojarzą swą wieś z niewielkim stawem przy ul. Leśnej w środkowej części wsi. Są to bardzo trafne skojarzenia, gdyż właśnie od tego stawu, nazywanego kiedyś „mokratką”, pochodzi dzisiejsza nazwa Mokrus. Według lokalnych podań, opowieści najstarszych mieszkańców, staw ten nigdy nie wyschł, od pokoleń przekazuje się, że zawsze była tu woda. Pomiędzy Mokrusem a Gulzowem - „na górcie” - był niewielki dworek, do którego wspomniane wsie należały, a ich właściciel (obszarnik) korzystał z tej wody, nad którą położone były tylko dwa domki należące do służby pracującej w owym dworku. Rodziny tam mieszkające bardzo kłóciły się, toteż domki zapadły się pod ziemię i pozostały tylko drzewa rosnące wokół stawu. Źródłowo Mokrus wymieniany jest pod koniec XIV w., tj. w 1394 roku. W 1429 roku w Mokrusie wymieniany jest młyn, który należał do dworu w Gieble. W okresie od XVI do XVIII w., za sprawą napływającej ludności szlacheckiej, Mokrus zaczął rozwijać się jako osada folwarczna. W kolejnych latach do 1870 roku, w Mokrusie następuje uzupełnienie zabudowy osady wokół istniejącego folwarku; wymienia się, że Mokrus li-

Fot. J. Piwowarczyk

czył wówczas 180 mieszkańców, a osada 23 domy. W roku 1885 Mokrus liczył 317 mieszkańców oraz 38 domów, w latach 1932-35 liczba domów rosła do 61. W roku 1988 w Mokrusie były 82 zagrody.

Sołectwo Mokrus zajmuje powierzchnię 453,22 ha, położone jest w sąsiedztwie gmin Kroczyce - przy drodze Giebło-Siamoszyce - i Pilica od północy, gdzie występują również lasy, od południa

graniczy z Gieblem, natomiast od zachodu z wsią Kiełkowice, a od wschodu z Gulzowem. Zabudowa sołectwa jest skupiskowa, otoczona dobrymi ziemiami, z historycznym układem dróg lokalnych.

Nazwy ulic: Akacjowa, Bukowa, Dębowa, Jodłowa, Leśna, Modrzewiowa, Sosnowa, Topolowa, Wierzbowia. Do sołectwa należy przysiółek Sachalin, obejmujący 8 domów, łączący Mokrus

i Kiełkowice. Cześć wsi pomiędzy Mokrusem a Gulzowem zwie się Huby. W Mokrusie jest 115 budynków (stan na luty 2004) oraz 82 gospodarstwa rolne (stan na 30.11.2006).

Przy głównej drodze przebiegającej przez Mokrus (ul. Leśna) położony jest staw (zagospodarowany w ramach programu Odnowy Wsi), naprzeciw którego stoi budka telefoniczna, znajduje się sklep spożywczy, 2 studnie, a także 3 krzyże-kapliczki przydrożne: najstarszą kapliczką murowaną na słupku jest stojąca przy skrzyżowaniu ul. Leśnej z ul. Bukową przy przystanku PKS, charakteryzuje ją ciekawa budowa, zwieńczona niewielkim metalowym krzyżem,

wyjątkowo zadbana i odmalowana, położona pośród krzaków bzu i jarzębiny; druga to murowany krzyż ogrodzony drewnianym płotkiem, pośród zieleni, przy rozwidleniu ulic Leśnej i Sosnowej, przy znaku na Siamoszyce, zadbana, wymalowana na biało, napisy nieczytelne; na końcu ul. Leśnej znajduje się duży drewniany krzyż, obok niego rosną dwa drzewka oliwne i biały bez, krzyż ogrodzony jest drewnianym płotkiem.

Ponadto w sołectwie znajduje się remiza strażacka (przy ul. Dębowej) oddana do użytku w 1992 roku, w której swą siedzibą ma jedyna organizacja, jaką jest Ochotnicza Straż Pożarna powstała w 1956 roku. Do lat 80. ubiegłego stulecia istniało także Koło Gospodyń Wiejskich. Pierwszą siedzibą organizacji była sala w budynku dawnej szkoły podstawowej. Obok remizy znajduje się parking i plac zabaw, a uroku dodają donice z kwiatami. W tym urokliwym sołectwie, położonym w strefie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, dużym utrudnieniem jest brak poboczy. Sołtysiem Mokrusa liczącego 323 mieszkańców (stan na 31.12.2007) jest pani Bożena Chrobot, która jest mieszkańcem tej wsi od kilkunastu lat. Mieszkańcy należą do Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem Św. Jakuba w Gieble.

<i>Opracowanie i zdjęcie: Iwona Rajca</i>

<i>Na zdjęciu: Staw przy ul. Leśnej w Mokrusie.</i>

Fot. J. Piwowarczyk

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy

Wymagamy